

Top 5 droogteresistente bomen

Met het veranderende klimaat wordt droogte een steeds grotere uitdaging voor de stadsboom. Op de eerste editie van onze eigen Tree Selection symposium is hier veel informatie over opgehaald. Wat plant je voor een groene stad van morgen? Daarop ging de redactie van Boomzorg bij een aantal boomkwekerijen langs met de vraag: wat is jullie favoriete droogteresistente boom?

Auteur: Manon Botterblom

Dat leverde een gevarieerde lijst op – van iep tot Aziatische lampionboom. Over hun keuze hoefden de kwekers niet lang na te denken; ze schudden hun favoriet zo uit de mouw.

1

1. *Ulmus* 'New Horizon'

We trappen af met de *Ulmus* 'New Horizon', gekozen door Marko Mouwen van Boomkwekerij Ebben. Lang hoeft hij er niet over na te denken, zijn favoriet doet het volgens hem goed in droge én ook natte periodes. 'Dat maakt hem heel geschikt voor het Nederlandse klimaat,' legt Mouwen uit. 'We krijgen namelijk steeds vaker te maken met lange droge zomers en natte winters, dus bomen moeten bestand zijn tegen extreme droogte en extreem nat weer. Als we ooit weer koude periodes gaan krijgen, moet 'ie ook nog tegen koude kunnen: zo'n iep kan gewoon -23 graden hebben. Nederland zit dus een beetje in tweestrijd, maar de *Ulmus* 'New Horizon' is eigenlijk wel de topper. Daarnaast is hij ook nog resistent tegen de iepziekte.'

De 'New Horizon' vindt daarnaast ook snel zijn weg op zoek naar vocht en doet het overal in stedelijk gebied goed. Periodieke overstroming is geen probleem voor de boom, net als hitte van verharding, beide verdraagt de boom goed. Droogteresistentie op zichzelf is niet genoeg is Mouwen van mening: 'We moeten bomen hebben die tegen alle extremen kunnen. De *Ulmus* 'New Horizon' is daar wel een goed voorbeeld van.'

2

2. *Ulmus 'Fiorente'*

Ook Ronnie Nijboer van Noordplant kiest voor een iep: zijn favoriet is de *Ulmus 'Fiorente'*, volgens Nijboer een sprankelende toevoeging aan deze top 5.

'Wie zich een beetje verdiept in het bomenassortiment weet dat de iep één van de beste stadsbomen is,' vertelt hij ons. 'En als we het hebben over hitte- en droogteresistent weten we ook dat de Siberische iep, *Ulmus pumila*, als steppeboom die rol als beste invult. Maar naast hitte en droogte komen er ook perioden met juist overvloedige neerslag, en dan is het raadzaam om een hybride-iep toe te passen, waarbij een kruising met de veldiep een goede match is. Eén van de nieuwere cultivars die naadloos in dit plaatje past is *Ulmus 'Fiorente'*. Deze hoog-resistente iep, afkomstig uit het Italiaanse veredelingsprogramma heeft beide ouders in zich: een *Ulmus pumila* uit de omgeving van Lucca werd als moeder bestoven met pollen van een *Ulmus minor* afkomstig uit Florence, langs de rivier de Arno. Een heuse Toscaanse iep dus.

'De term "fiorente" is Italiaans voor sprankelend en die naam doet deze iep eer aan. Het frisse lichtgroene blad, iets kleiner van formaat, is een lust voor het oog. Inderdaad sprankelend, zeker in vergelijking met de wat sombere iepen als 'Lobel' of 'Columella'. *Ulmus 'Fiorente'* wordt, uiteraard, gekweekt op eigen wortel en wil dolgraag ook door u getest worden.'

3. *Carya illinoensis*

Met de *Carya illinoensis* laat Van den Berk Boomkwekerijen een volgens hen onderschatte soort zien. 'In de afgelopen jaren hebben wij gemerkt dat deze *Carya* zelfs onder extreme droogteomstandigheden uitstekend bleef doorgroeien,' legt Jeroen den Brok van Van den Berk Boomkwekerijen uit. 'De boom combineert een uitzonderlijk diepe beworteling met een hoge verdampingscapaciteit, wat hem uitstekend geschikt maakt voor klimaatadaptieve aanplant. Hij verdraagt onze wisselende zomers goed, blijft vitaal in droge perioden en levert bovendien toegevoegde waarde door zijn elegante kroonstructuur en warme herfstkleuren.'

De pecannoot komt van nature voor in het stroomgebied van de Mississippi, van het noorden in Illinois en Iowa tot Texas en Mexico in het zuiden. Daar groeit hij zowel op vochtige rivieroeveren als op droge zandige hoogten, wat het grote aanpassingsvermogen aan wisselende klimaatomstandigheden verklaart. 'Dankzij zijn krachtige penwortel kan *Carya illinoensis* water opnemen uit diepe bodemlagen. Zo blijft hij ook tijdens droge zomers vitaal en verdampend actief, wat bijdraagt aan verkoeling van de omgeving.'

Hoewel de boom een exotische soort is blijkt hij goed inzetbaar in de stedelijke omgeving van Nederland. 'Zijn diepe wortelgestel maakt hem tolerant voor periodieke droogte, terwijl hij door zijn hoge verdampingscapaciteit juist bijdraagt aan luchtvochtigheid en lokale koeling in verharde omgevingen. Daarnaast verdraagt de boom hoge temperaturen en reflecterende stralingswarmte beter dan veel inheemse bomen, die in versteende wijken vaak moeite hebben met hittestress en verdicht substraat.'

3

4

Koelreuteria paniculata. Foto: Boomkwekerij Udenhout

4. Koelreuteria paniculata

‘De *Koelreuteria paniculata*, beter bekend als de lampionboom, is wat mij betreft een prachtig voorbeeld van hoe natuur en aanpassing hand in hand gaan,’ trapt Corné Leenders van Boomkwekerij Udenhout af. ‘Oorspronkelijk komt deze boom uit Noord-China en Korea, gebieden waar de zomers heet en droog zijn en de winters juist koud kunnen uitpakken. In zo’n klimaat leer je als boom maar één ding: zuinig omgaan met water. Wat mij altijd opvalt aan de lampionboom is hoe slim hij gebouwd is. Zijn wortelstelsel gaat diep de grond in, op zoek naar vocht waar andere bomen niet bij kunnen. Zelfs als de bovenlaag van de bodem kurkdroog is, weet hij nog ergens dat beetje water te vinden. Dat maakt hem ideaal voor plekken waar de regen onvoorspelbaar valt of waar de grond snel uitdroogt, precies wat we in Nederland steeds vaker zien in stedelijke omgevingen.’

De bladeren van de *Koelreuteria paniculata* verraden het aanpassingsvermogen vindt Leenders. ‘Ze zijn samengesteld uit kleinere deelblaadjes, waardoor het totale verdampingsoppervlak kleiner is. Bovendien zitten er fijne haartjes op, die de zon een beetje weerkaatsen en het blad koel houden. Daardoor verdampt hij minder vocht, zelfs op hete zomerdagen. De boom sluit zijn huidmondjes snel bij droogte, maar houdt zijn blad toch frisgroen. En wat ik persoonlijk mooi vind is dat de lampionboom, ondanks die robuustheid, nog steeds elegant blijft. In de zomer trakteert hij ons op een wolk van gele bloemen die druk bezocht worden door bijen en hommels, precies in de periode dat veel andere bomen al uitgebloeid zijn.’ Daarna komen de opvallende, papieren zaaddozen tevoorschijn, die hem zijn bijnaam ‘lampionboom’ hebben gegeven.

‘In een tijd waarin we steeds meer zoeken naar klimaatbestendige aanplant, is *Koelreuteria paniculata* voor mij een boom met toekomst,’ sluit Leenders af. ‘Hij past zich moeiteloos aan bij hitte, droogte en stedelijke omstandigheden zonder daarbij in te leveren op sierwaarde. Het is een echte overlever: bescheiden, sterk en verrassend veelzijdig.’

5

Acer monspessulanum. Foto: Boomkwekerij Ebben

5. Acer monspessulanum

Last but not least: Batouwe Boomkwekerijen kiest als hun favoriet de *Acer monspessulanum*. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied van deze boom is de droge, heuvel- of rotsachtige streken van Zuid-Europa en West-Azië. De schors van de boom is donkergrijs tot zwart en voorzien van verticale groeven. Het is een langzame groeier met een maximale hoogte van tien tot vijftien meter. ‘De afgelopen tien tot vijftien jaar is deze boom getest op verschillende locaties in Duitsland door de heer Klaus Körber,’ weet Henk Huibers van Batouwe Boomkwekerijen te vertellen. ‘Tijdens deze test, die ook in vakblad Boom in Business is gepubliceerd, is de *Acer monspessulanum* als een van de betere soorten tevoorschijn gekomen op het gebied van droogte-resistentie.’ Daarbij doet de *Acer* het zelfs in de droogste en heetste zomers goed volgens Huibers. ‘De reden waarom ik deze boom heb gekozen als favoriet komt door de lijst van Körber, maar heeft ook nog een reden. Voordat ik die lijst had gezien was ik eens op vakantie in de Dordogne waar het toen 40 tot 45 graden was. Tijdens een wandeling door de rotsachtige heuvels zag ik vooral *Acer campestre*, *Acer monspessulanum*, *Sorbus* en *Pinus*. De *Acer monspessulanum* hield veel beter zijn bladkleur in die hitte dan de andere soorten, op de *Pinus* na dan. Sinds die tijd zijn we de *Acer monspessulanum* ook meer gaan kweken en zien we de vraag ervan jaarlijks toenemen.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!